

عنوان: بررسی میزان تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده های داروسازی مشهد در سال های ۲۰۰۴ الی ۲۰۰۸

چکیده:

مقدمه: یکی از شاخصهای رشد و توسعه هر کشور، توان و ظرفیت علمی بالفعل آن است. ارتقای این توان به بهبود وضعیت تولید اطلاعات علمی بستگی دارد که پژوهشهای علمی و سرمایه گذاری به تحقق این مهم منجر میشود. از آنجا که افزایش و تعمیق فعالیتهای پژوهشی زمینه ساز اصلی توسعه و پیشرفت یک کشور به شمار می روند، امروزه بخش قابل توجهی از امکانات کشورهای پیشرفته جهان، صرف امور تحقیقاتی میشود. از این رو برای تحقق اهداف توسعه ای کشور، هدایت تحقیقات به سوی اولویتهایی که برگرفته از نیازهاست، امری اجتناب ناپذیر است.

روش بررسی: در این پژوهش کلیه اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد که در زمان انجام تحقیق در دانشگاه مشغول فعالیت می باشند را شامل می شود، به منظور کشف داده ها از روش علم سنجی استفاده شده است. ابزار گرد آوری داده ها یادداشت برداری از پایگاه اطلاعات علمی آی.اس. آی بوده است. برای بدست آوردن داده های پژوهش، با نظر به اینکه تمام تولید کنندگان اطلاعات، جزو اعضا، هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد هستند، ابتدا نام تک تک افراد در پایگاه اطلاعات علمی آی.اس. آی. و از طریق جستجو با آدرس و نام دانشکده داروسازی و نام دانشگاه مورد نظر داده های مربوط جمع آوری شد. داده های این پژوهش با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ویرایش ۱۲/۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: کل تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در سال ۲۰۰۴، ۲۵ عنوان، در سال ۲۰۰۵، ۲۱ عنوان، در سال ۲۰۰۶، ۴۰ عنوان، در سال ۲۰۰۷، ۳۷ عنوان، در سال ۲۰۰۸، ۴۲ عنوان می باشد. با توجه به گذشت زمان تعداد مقالات افزایش داشته است و تقریباً روند رو به رشدی داشته است. با توجه به اینکه تعداد مردان نسبت به زنان در تمام سالها بیشتر می باشد، درصد تولیدات علمی مردان نسبت به زنان بیشتر است. در بین سالها در سال ۲۰۰۴، ۲۰۰۵، ۲۰۰۷ درصد تولیدات علمی اعضا هیئت علمی مرد نسبت به اعضا هیئت علمی زن بیشتر بوده است. در سال های ۲۰۰۴، ۲۰۰۵، ۲۰۰۷ اعضای هیئت علمی زن دانشکده داروسازی مشهد هیچ تولید علمی در پایگاه اطلاعات علمی آی.اس. آی نداشته اند. در سال های ۲۰۰۶، ۲۰۰۸ تنها ۲ مقاله توسط این اعضا در پایگاه ایجاد شده است. روند تولید مقالات اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی شهید بهشتی بر حسب جنسیت نامنظم بوده است. کل تولیدات علمی اعضای هیئت علمی این دانشکده در دوره زمانی ۲۰۰۸ - ۲۰۰۴، ۱۴۵ مقاله می باشد. از این تعداد ۱۴۳ مقاله توسط اعضای هیئت علمی مرد و ۲ مقاله توسط اعضای هیئت علمی زن تولید شده است.

نتیجه گیری: پژوهش و فناوری به عنوان یک مسأله حیاتی و نیروی محرکه پیشرفت و توسعه پایدار و رسیدن به رفاه و استقلال و سلامت واقعی جامعه در اولویت قرار گیرد. که این امر با توجه به اینار و پشتکار محققان ما این مهم به راحتی امکان پذیر است برنامه ریزی وزارت علوم و دست اندر کاران امور پژوهشی کشور، افزایش اختصاص سهم درصد تولید ناخالص ملی به امر تحقیقات تا حداقل سه درصد، احترام به محققان و حمایت از برنامه های پژوهشی آنها سه رکن اساسی در رسیدن به این مهم است.

کلید واژه ها: علم سنجی، اعضای هیئت علمی، تولیدات علمی، دانشکده داروسازی مشهد، پایگاه اطلاعات علمی آی.اس. آی.

مقدمه:

یکی از شاخصهای رشد و توسعه هر کشور، توان و ظرفیت علمی بالفعل آن است. ارتقای این توان به بهبود وضعیت تولید اطلاعات علمی بستگی دارد که پژوهشهای علمی و سرمایه گذاری به تحقق این مهم منجر میشود. از آنجا که افزایش و تعمیق فعالیتهای پژوهشی زمینه ساز اصلی توسعه و پیشرفت یک کشور به شمار می روند، امروزه بخش قابل توجهی از امکانات کشورها ی پیشرفته جهان، صرف امور تحقیقاتی میشود. از این رو برای تحقق اهداف توسعه ای کشور و هدایت تحقیقات به سوی اولویتهایی که برگرفته از نیازهاست و امری اجتناب ناپذیر است.

یکی از گامهای مهم در شناسایی نیازهای اساسی کشور که در جهت دهی و تعریف پژوهشهای آتی نقشی محور ی دارد، بررسی و تجزیه و تحلیل مستمر فعالیتهای پژوهشی اعضای هیئت علمی دانشگاهها و پژوهشگران مؤسسات پژوهشی است. دلیل این امر به نقش این اعضا مربوط میشود که مهمترین و اصلیتترین جایگاه را در تولید دانش علمی کشور عهد ه دار هستند. در این راستا اعضاء هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد به عنوان بخشی از دانشگاه های مادر و بزرگ کشور در سطح کشور می باشد، لذا آگاهی از وضعیت کمی و کیفی تولیدات علمی اعضاء هیئت علمی این دانشکده در تولید علم حایز اهمیت است.

بیان مسئله

اطلاعات یکی از عناصر مهم زمانه کنونی است که پیشرفت در عرصه های مختلف اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و فرهنگی بدون آن میسر نخواهد بود. به همین دلیل، امروزه تولید و مصرف اطلاعات در جوامع گوناگون از جمله شاخصهای رشد و توسعه یافتگی کشورها محسوب می شود.

با توجه به راهبردهای تخصصی سلامت در نقشه جامع علمی که توجه به بی-ماریها و معضلات سلامتی، ترویج شیوه های زندگی سالم و اسلامی، تقویت ارتباط بین علوم پایه بالینی، طب و داروهای سنتی و علوم سلامت می باشد.

اهمیت اطلاعات و تولید آن در زمینه داروسازی نیز همچون سایر زمینه ها از بعد برنامه ریزی و سیاستگذاری بسیار مهم دیده می شود. امروزه برنامه ریزی های اقتصادی، اجتماعی، و بهداشتی بدون وجود اطلاعات مورد نیاز ممکن نیست، و حتی وجود امکانات اقتصادی و مالی نیز خود به خود امکان برنامه ریزی را تضمین نمی کند. برای برنامه ریزی به اطلاعات جامع و مفصل و دقیق درباره امکانات و منابع نیاز است. در این میان شرط هر گونه اقدام جهت تولید، آگاهی از توانایی ها و قابلیت ها است. از این رو باید ذخایر اطلاعاتی را شناخت.

دانشکده های داروسازی تیپ یک کشور با توجه به مسئولیت سنگینی که بردوش دارند از ارکان اصلی تولید اطلاعات علمی دربین دانشکده ها می باشند و با توجه به اعضاء هیئت علمی و رشته های مختلف تا مقطع تخصص نقش مهمی در چرخه تولید اطلاعات علمی دارند و از پتانسیل بالایی جهت افزایش و حتی شتاب دادن به این تولیدات برخوردار می باشند. لذا از آنجا که تاکنون هیچ بررسی کامل و جامع علمی بر روند تولیدات علمی این دانشکده ها انجام نگرفته است، در همین راستا لازم است میزان اطلاعات علمی تولید شده توسط اعضاء هیئت علمی این دانشکده ها بصورت جامع مورد بررسی قرار گیرد.

همچنین این پژوهش افق روشنی را برای مسئولین آموزشی - پژوهشی به همراه دارد و باعث می شود فعالیتهای علمی دانشکده ها هدفمند و در مسیر ارتقاء قرار گیرد.

اهداف پژوهش

هدف کلی

بررسی میزان تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده های داروسازی مشهد در سال های ۲۰۰۴ الی ۲۰۰۸

اهداف ویژه

- ۱- تعیین توزیع فراوانی مقالات علمی تولید شده بر حسب جنسیت اعضا هیئت علمی
- ۲- تعیین توزیع فراوانی مقالات علمی تولید شده بر حسب سال چاپ مقالات اعضای هیئت علمی

سوالات پژوهش

- ۱- فراوانی مقالات علمی تولید شده بر حسب جنسیت اعضا هیئت علمی چگونه است؟
- ۲- فراوانی مقالات علمی تولید شده بر حسب سال چاپ مقالات اعضای هیئت علمی چگونه است؟

تعاریف واژه ها

تولیدات علمی اعضای هیئت علمی

تعریف مفهومی:

منظور مقالات علمی لاتین انتشار یافته در پایگاه اطلاعات علمی ISI می باشد. (ویکیپدیای فارسی ، ۱۳۸۸).

تعریف عملیاتی:

منظور مقالات علمی لاتین انتشار یافته در پایگاه اطلاعات علمی ISI توسط اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد می باشد .

پایگاه های اطلاعاتی ISI

تعریف مفهومی:

منظور پایگاه الکترونیکی می باشد که از طریق آن اطلاعات مربوط به تولیدات علمی اعضای هیئت علمی قابل بازیابی و گزارش گیری باشد (ویکیپدیای فارسی ، ۱۳۸۸).

تعریف عملیاتی:

منظور پایگاه الکترونیکی ISI (Institute for Scientific Information) می باشد که از طریق آن اطلاعات مربوط به تولیدات علمی اعضای هیئت علمی قابل بازیابی و گزارش گیری باشد.

متغیرها:

متغیر مستقل: اعضای هیئت علمی دانشکده های داروسازی مشهد

متغیر وابسته: تولیدات علمی

محدودیت های پژوهش

از آنجا که در این پژوهش پژوهشگر مجبور بود برای بدست آوردن اطلاعات مورد نظر از دوطریق نام و نام خانوادگی و آدرس دانشکده داروسازی داروسازی در منبع مورد نظر جستجو نماید لذا یکی از محدودیت های پژوهش عدم اطلاع از شکل نگارشی اسامی اعضاء هیئت علمی هنگام ارسال مقاله برای چاپ می باشد. به عنوان مثال آیا افرادی که اسامی ترکیبی دارند و یا فامیل آنها دارای پسوند و پیشوند می باشد از اسامی ترکیبی استفاده کرده اند و یا آنهایی که دارای پیشوند و یا پسوند فامیلی می باشند به چه شکل نام خود را در بخش نویسنده و یا نویسندگان آورده اند و یا عدم وجود و کاربرد یک استاندارد واحد در بکار بردن نام و آدرس دانشکده داروسازی مشهد در قسمت آدرس نویسندگان مقالات چاپ شده در مجلات موجود در پایگاه اطلاعاتی است به همین خاطر هنگام جستجو با نام و آدرس دانشکده های داروسازی مشهد به شکل های مختلف برخورد شد، لذا برای حفظ جامعیت و مانعیت، و برای اطمینان بیشتر تمام اشکال مختلف فامیل افراد و شکل های متعدد نگارشی دانشکده های داروسازی تیپ یک کشور در نظر گرفته شد.

لذا در این پژوهش در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. تک تک اسامی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی داروسازی جستجو گردید.

روش تحقیق

روش انجام پژوهش بستگی به ماهیت موضوع، اهداف پژوهش، امکانات اجرایی و ملاحظات اخلاقی و انسانی دارد. لذا با توجه به موضوع و هدف پژوهش حاضر، همچنین از آنجا که در این پژوهش آنچه را که هست توصیف و تفسیر می کنیم و موقعیت متداول را بدون هیچگونه قضاوت بررسی می کنیم. لذا در این پژوهش به منظور کشف داده ها از روش علم سنجی استفاده شده است. بدین صورت که پس از اینکه داده های کتابشناختی مربوط به هریک از اعضای هیئت علمی استخراج شد داده ها نسبت به همدیگر مقایسه شده در حقیقت با روابط بین متغیرها سروکار داشته و متغیرها را دستکاری نمی کنیم. بلکه وقایعی را که قبلا رخ داده است توصیف و تحلیل نموده و به سوال های اساسی پژوهش پاسخ های مناسب داده خواهد شد.

جامعه آماری پژوهش

در این پژوهش کلیه اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد که در زمان انجام تحقیق در دانشگاه مشغول فعالیت می باشند را شامل می شود، لیست اسامی این افراد از طریق مراجعه حضوری به دانشکده بدست آمد، لازم به ذکر است افرادی که در دوره زمانی مورد پژوهش به عنوان عضو هیئت علمی دانشگاه در اواخر سال های مورد پژوهش به استخدام دانشگاه در آمده را نیز شامل می شود و یا آنهایی که از طرفی نیز در همان سال ها بازنشسته شده اند را نیز شامل شده و جزو جامعه آماری مورد پژوهش بحساب آمده اند لذا ممکن است برخی از

این افراد در طول زمان مورد نظر جدیداً به استخدام در آمده باشند و یا در این دوره زمانی بازنشسته و یا به هر دلیلی از دانشگاه جدا شده باشند در هر حال تمام این افراد جزو جامعه پژوهش به حساب خواهند آمد.

روش و ابزار گرد آوری داده ها

ابزار گرد آوری داده ها یادداشت برداری از پایگاه اطلاعات علمی آ.اس. آی بوده است. برای بدست آوردن داده های پژوهش، با نظر به اینکه تمام تولید کنندگان اطلاعات، جزو اعضا، هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد هستند، ابتدا نام تک تک افراد در پایگاه اطلاعات علمی آ.اس. آی. و از طریق جستجو با آدرس و نام دانشکده داروسازی و نام دانشگاه مورد نظر داده های مربوط جمع آوری شد.

تجزیه و تحلیل داده ها

داده های این پژوهش با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ویرایش ۱۲/۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

دانشکده داروسازی مشهد

نام قبلی این دانشکده، دانشکده علوم دارویی و تغذیه بود که در سال ۱۳۵۰ در محل دانشکده علوم در خیابان اسرار افتتاح شد. در آن سال آقای دکتر بهرام تدین ریاست این دانشکده را عهده دار بود. دانشکده داروسازی پس از چند بار تغییر مکان در سال ۱۳۶۱ به محل فعلی خود در پردیس دانشگاه مشهد واقع در بلوار وکیل آباد انتقال یافت. (۱)

پیشینه پژوهش در ایران:

در این پژوهش در سال ۱۳۸۶، تلاش شده است با بررسی تولیدات علمی کتابداری ایران از طریق سنجش مدارک نمایه شده در پایگاههای اطلاعاتی، ضمن مشخص نمودن نقش جامعه کتابداری ایران، زمینه ای برای تعیین موقعیت علمی کشورمان در میان کشورهای منطقه خاورمیانه (ترکیه، عربستان سعودی و مصر) فراهم شود. این پژوهش به روش پیمایشی تحلیلی و با استفاده از سیاهه کنترل، انجام شده (۱۹۶۹) تنها ۱۳۴ مدرک از - است. نتایج پژوهش نشان می دهد طی ۳۴ سال مورد بررسی (۲۰۰۳ ایران به دو پایگاه اطلاعاتی نامبرده راه یافته است. از این رو، وضعیت تولید اطلاعات علمی ایران در زمینه کتابداری چندان مناسب به نظر نمی رسد. با وجود اهمیت روزافزون حوزه اطلاع رسانی و گرایش کتابداران اکثر کشورها به این حوزه، نتایج پژوهش نشان دهنده عدم گرایش پژوهشگران کتابداری ایران به تولید اطلاعات در این حوزه است (۲).

در این مقاله در سال ۱۳۸۷، با استفاده از شیوه های علم سنجی، میزان انتشارات علمی تولید شده در حوزه های کتاب سنجی، علم سنجی، اطلاع سنجی و وب سنجی در پایگاه Web of Science طی سالهای ۱۹۹۰-۲۰۰۵ مطالعه و تحلیل و تمامی پیشینه ها در حیطه های موضوع، زبان، کشور، نویسنده، سال انتشار، نوع مدرک، مجله و مؤسسه و دانشگاه ها تجزیه و تحلیل گردید. یافته های پژوهش نشان داد در مجموع ۵۳ کشور در نگارش مدارک حوزه موضوعی مورد بررسی نقش داشته اند که از این میان کشورهای ایالات متحده آمریکا، انگلستان، آلمان و هلند، به ترتیب در رتبه های اول تا چهارم قرار دارند. همچنین، مشخص شد ۹۱/۲۶٪ از مدارک به زبان انگلیسی می باشند.

تعداد کمی از مؤسسه‌ها یعنی ۱/۱۶٪ (۷۴ مؤسسه از ۴۴۶ مورد) تولیدکننده بخش عمده‌ای از متون علمی هستند. بیش از ۵۰٪ مدارک، در ۶ عنوان مجله یعنی ۳/۶۸٪ از کل مجله‌های حاضر در فهرست منتشر شده است. یافته‌ها مشخص نمود ۷۳/۱۴٪ عنوان از انتشارات در قالب مقاله بوده است و پس از آن به ترتیب، نقد مقاله‌ها (۶/۹۶٪) و نقد کتاب (۵/۹۹٪) قرار داشته‌اند (۳).

در این مقاله مربوط به سال ۱۳۸۶ با استفاده از آمارها و شاخص‌های مؤسسه اطلاعات علمی به بررسی وضعیت تولیدات علمی نمایه شده ایران در پایگاه وب آوساینس در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ پرداخته شده است. از تعداد ۶۷۴۸ عنوان تولید علمی ایران در سال ۲۰۰۶، تعداد ۶۶۸۲ عنوان در پایگاه نمایه نامه استنادی جامع علوم (اس.سی.آی.ای)، ۱۹۳ عنوان در پایگاه نمایه نامه استنادی علوم اجتماعی (اس.سی.آی) و تعداد ۱۶ عنوان در پایگاه نمایه نامه استنادی هنر و علوم انسانی (ای. و اچ. سی. آی) نمایه شده است. این رقم درمقایسه با سال ۲۰۰۵، حدود ۲۱ درصد رشد نشان می‌دهد. در هر دو سال، بیشتر تولیدات علمی ایران در قالب مقاله و به زبان انگلیسی بوده است. در عین حال، از تنوع زبانی و ارائه مدارک علمی سال ۲۰۰۶ کشورمان نسبت به سال ۲۰۰۵ کاسته شده است. بر اساس آمارهای وب آوساینس، پرکارترین نویسندگان سال ۲۰۰۶ ایران، م.م. هروی و م. دهقان بوده‌اند که به ترتیب با ۵۷ و ۴۷ عنوان تولید علمی، حدود ۱/۵۵ درصد از کل تولیدات علمی نمایه شده ایران در پایگاه‌های مذکور را منتشر کرده‌اند (۴).

در پژوهشی در سال ۱۳۸۶ به بررسی تولیدات علمی سال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ ایران و چند کشور منطقه، براساس آمار پایگاه‌های مؤسسه اطلاعات علمی پرداخته شده است. سازمان‌ها، نشریات و پدیدآورندگان مهم‌ترین بخش از این پژوهش را تشکیل می‌دهند. همچنین، بررسی قالب تولیدات علمی ایران، تنوع زبانی و سایر مولفه‌های ارزیابی تولیدات علمی که در علم سنجی کاربرد دارد مورد استفاده این پژوهشگران بوده است (۵).

در این مقاله در سال ۱۳۸۷ با بهره‌گیری از شیوه کتابسنجی به مطالعه وضعیت جاری، رشد و توسعه تولیدات علمی متخصصان ایرانی در حوزه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی پرداخته شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز با ۱۲ مدرک درصد قرار دارد. مردان مشارکتی ۸۰ درصدی در تولید علم داشته‌اند و زنان تنها سهمی ۲۰ درصدی را به خود اختصاص دادند. همچنین سال‌های اوج تولید علم متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در محدوده سال‌های ۲۰۰۴ الی ۲۰۰۶ می‌باشد. پراکنندگی جغرافیایی نشان می‌دهد که متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی در استان تهران با مشارکت در تولید ۱۶ مدرک، بیشترین فعالیت را در تولید علم داشته‌اند (۶).

پیشینه پژوهش در خارج از ایران:

در تحقیقی با عنوان بررسی عملکرد زنان در تولید علم: بررسی تولیدات علمی بر حسب جنسیت در یک کشور اسلامی نتایج نشان می‌دهد نویسندگان زن درمقایسه با مردان تولیدات کمتری داشته‌اند. به طور کلی مشارکت زنان در تولید مقاله در سال ۲۰۰۳، ۶ درصد و مردان ۹۴ درصد بوده است. آزمون مربع چي مشارکت کمتر از حد انتظار زنان را نشان می‌دهد (۷).

بررسی عملکرد پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۲۰۰۷ نشان دهنده آن است که در این زمان ۵۶ کتاب، ۱۰۸۰ طرح تحقیقاتی، ۷۲۱ مقاله تولید گشته است و با توجه به عملکرد سال ۱۳۸۴ پیشرفت قابل ملاحظه ای به جز کتاب، داشته است (۸).

سه منبع متفاوت در سال ۲۰۰۸ برای بررسی تولیدات تایلند استفاده شده است. یک منبع میزان رشد را در دوده گذشته مقایسه کرده است، دیگری در ۶ سال گذشته و سومی وضعیت کنونی تایلند را در مقایسه با کشورهای همسایه در آسیا مقایسه کرده است. هر سه روش بر پایه تولیدات در متون بین المللی با تاکید بر علوم و مهندسی می باشد. شکلها شامل انتشارات محلی و ناحیه ای نمی شود. تایلند رشد چشمگیری در ۲۰ سال گذشته و همچنین در ۶ سال گذشته داشته است. تایلند در رتبه دوم آسیا بعد از سنگاپور بر اساس برون داد قرار دارد. و قبل از سنگاپور وقتی این برون داد با GDP مقایسه شود (۹).

در مقاله بررسی گرایش عمومی در متون زیست جغرافیایی یک تحلیل کتابسنجی اولیه در سال ۲۰۰۸، اطلاعات اولیه از نمایه استنادی علوم گرفته شده است. ۳۴۵۶ رکورد برای سالهای ۱۹۴۵-۲۰۰۶ گرد آوری شده است. و ۱۰۵۴۳ رکورد برای سالهای ۱۹۹۱-۲۰۰۶ ذخیره شد. گرایشهای انتشارات، گستردگی جغرافیایی و سازمانی، مجلات هسته ارزیابی شده است. ۱۲۲ کشور در زمینه زیست جغرافیایی تحقیق می کنند. در سالهای اخیر آمریکا بالاترین کشور تولید کننده، سپس انگلستان، استرالیا، فرانسه، آلمان، اسپانیا، کانادا هستند. ۱۷۴۹۳ نویسنده در این زمینه فعالیت می کنند. در سالهای ۱۹۹۱-۲۰۰۶، ۴۰۹۸ موسسه درگیر تحقیقات زیست جغرافیایی بوده اند. موسسات با تعداد مقالات بیشتر موزه تاریخ طبیعی (انگلستان)، دانشگاه کالیفرنیا، برکلی (آمریکا)، موزه ملی تاریخ طبیعی فرانسه، موزه ملی مکزیک، موزه تاریخ طبیعی آمریکا، آکادمی علوم روسیه می باشند. مقالات تحقیقی در مجلات متنوعی گسترده شده است. مجلات زیست جغرافیایی، فیلوژنتیک مولکولی، اکولوژی مولکولی، مجله بیولوژی جامعه نین مجلات هسته هستند. با ۲۸۷۵۹ کلید واژه که از مقالات برتر استخراج شده است. این کلمات بیشترین استفاده را داشته اند. *phylogeny,diversity,mitochondrial DNA,systematics, population*. به این نتیجه رسیده ایم که مقالات در زمینه زیست جغرافیایی افزایش یافته است. (۱۰)

در سال ۲۰۰۸ تحلیل کتابسنجی برپایه انتشارات در ISI در دوره زمانی ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۴ در زمینه موضوعی مهندسی محیط، علوم محیط و منابع آبی انجام شده است. نتایج نشان می دهد تولیدات سالانه افزایش شاخصی داشته است. آمریکا و کانادا ۱۳٪ و ۱۲٪ از کل تولیدات را تشکیل می دهد. بعد از ۵ سال از انتشارات، ۳۴٪ مقالات بیشتر از ۱۰ بار استناد شده است. در حالی که ۵/۷٪ مقالات اصلا استناد نشده است. ۹ مقاله از ۲۰ مقاله برتر و بیشترین استناد شده در موضوع منابع آبی می باشد. (۱۱)

این مقاله منتشر شده در سال ۲۰۰۹ وضعیت کنونی تحقیقات در زمینه فیزیک در هند را بررسی می کند. مخصوصا سیستم تحقیقاتی، موسسات درگیر، نوع آموزش ارائه شده، سازمان های حرفه ای بررسی می شود. این

مقاله بر پایه تحلیل برون داد فیزیک در هند، نمایه شده در ISI در سال ۱۹۹۳-۲۰۰۱ می باشد. همچنین میزان رشد تحقیقات در زمینه فیزیک در هند، تولید موسسات، میزان و نوع همکاری، کیفیت و تاثیر آن برون دادها بررسی می شود. (۱۲)

یافته ها:

کل تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در سال ۲۰۰۴، ۲۵ عنوان، در سال ۲۰۰۵، ۲۱ عنوان، در سال ۲۰۰۶، ۴۰ عنوان، در سال ۲۰۰۷، ۳۷ عنوان، در سال ۲۰۰۸، ۴۲ عنوان می باشد. با توجه به گذشت زمان تعداد مقالات افزایش داشته است و تقریباً روند رو به رشدی داشته است. با توجه به اینکه تعداد مردان نسبت به زنان در تمام سالها بیشتر می باشد، درصد تولیدات علمی مردان نسبت به زنان بیشتر است. در بین سالها در سال ۲۰۰۴، ۲۰۰۵، ۲۰۰۷ درصد تولیدات علمی اعضای هیئت علمی مرد نسبت به اعضای هیئت علمی زن بیشتر بوده است. در سال های ۲۰۰۴، ۲۰۰۵، ۲۰۰۷ اعضای هیئت علمی زن دانشکده داروسازی مشهد هیچ تولید علمی در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی نداشته اند. در سال های ۲۰۰۶، ۲۰۰۸ و تنها ۲ مقاله توسط این اعضا در پایگاه ایجاد شده است. روند تولید مقالات اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی شهید بهشتی بر حسب جنسیت نامنظم بوده است. کل تولیدات علمی اعضای هیئت علمی این دانشکده در دوره زمانی ۲۰۰۸-۲۰۰۴، ۱۴۵ مقاله می باشد. از این تعداد ۱۴۳ مقاله توسط اعضای هیئت علمی مرد و ۲ مقاله توسط اعضای هیئت علمی زن تولید شده است. (جدول ۱)

تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در سال ۲۰۰۴ بر حسب جنسیت مردان ۲۵ مقاله (۱۰۰٪) و زنان ۰ مقاله می باشد. تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در سال ۲۰۰۵ بر حسب جنسیت مردان ۲۱ مقاله (۱۰۰٪) و زنان ۰ مقاله می باشد. تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در سال ۲۰۰۶ بر حسب جنسیت مردان ۳۹ مقاله (۹۷,۵٪) و زنان ۰ مقاله می باشد. تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در سال ۲۰۰۷ بر حسب جنسیت مردان ۳۷ مقاله (۱۰۰٪) و زنان ۰ مقاله می باشد. تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در سال ۲۰۰۸ بر حسب جنسیت مردان ۴۱ مقاله (۹۷,۶۱٪) و زنان ۱ مقاله (۲,۳۸) می باشد. در مجموع می توان دریافت از مجموع ۱۴۵ مقاله تولید شده در طی این سالها مقاله توسط مردان و ۲ مقاله توسط اعضای هیئت علمی زن تولید شده است. (جدول ۱)

بحث و نتیجه گیری:

اطلاعات یکی از عناصر مهم زمانه کنونی است که پیشرفت در عرصه های مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی بدون آن میسر نخواهد بود. به همین دلیل، امروزه تولید و مصرف اطلاعات در جوامع گوناگون، از جمله شاخصهای رشد و توسعه یافتگی کشورها محسوب می شود.

با توجه به راهبردهای تخصصی سلامت در نقشه جامع علمی که توجه به بیماریها و معضلات سلامتی، ترویج شیوه های زندگی سالم و اسلامی، تقویت ارتباط بین علوم پایه بالینی، طب و داروهای سنتی و علوم سلامت می باشد.

اهمیت اطلاعات و تولید آن در زمینه داروسازی نیز همچون سایر زمینه ها از بعد برنامه ریزی و سیاستگذاری بسیار مهم دیده می شود. امروزه برنامه ریزی های اقتصادی، اجتماعی، و بهداشتی بدون وجود اطلاعات مورد نیاز ممکن نیست، و حتی وجود امکانات اقتصادی و مالی نیز خود به خود امکان برنامه ریزی را تضمین نمی کند. برای برنامه ریزی به اطلاعات جامع و مفصل و دقیق درباره امکانات و منابع نیاز است. در این میان شرط هر گونه اقدام جهت تولید، آگاهی از توانایی ها و قابلیت ها است. از این رو باید ذخایر اطلاعاتی را شناخت.

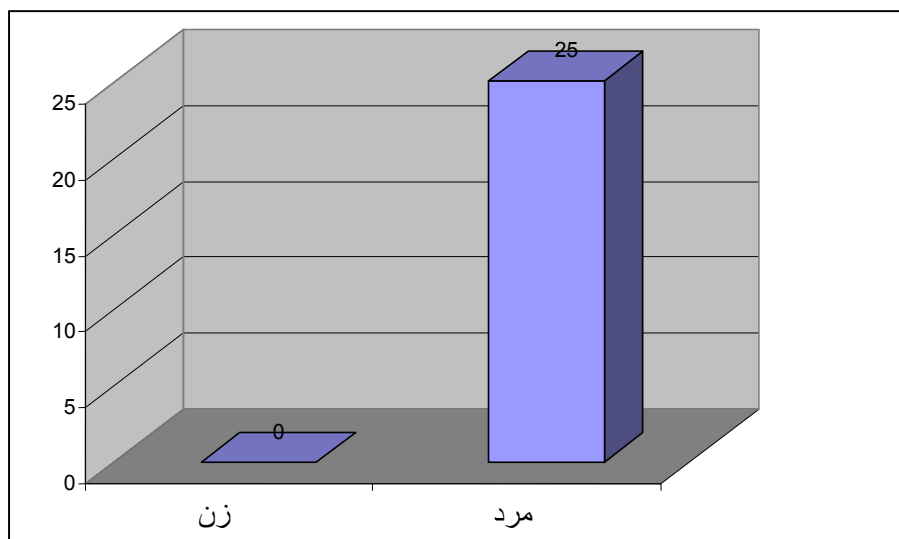
دانشکده داروسازی مشهد با توجه به مسئولیت سنگینی که بردوش دارد از ارکان اصلی تولید اطلاعات علمی در بین دانشکده ها می باشد و با توجه به اعضاء هیئت علمی و رشته های مختلف تا مقطع تخصص نقش مهمی در چرخه تولید اطلاعات علمی دارد و از پتانسیل بالایی جهت افزایش و حتی شتاب دادن به این تولیدات برخوردار می باشد. لذا از آنجا که تاکنون هیچ بررسی کامل و جامع علمی بر روند تولیدات علمی این دانشکده انجام نگرفته است، در همین راستا لازم است میزان اطلاعات علمی تولید شده توسط اعضاء هیئت علمی این دانشکده بصورت جامع مورد بررسی قرار گیرد.

همچنین این پژوهش افق روشنی را برای مسئولین آموزشی - پژوهشی به همراه دارد و باعث می شود فعالیتهای علمی دانشکده هدفمند و در مسیر ارتقاء قرار گیرد. چنانچه یافته های پژوهش نشان می دهد روند تولید اطلاعات علمی اعضاء هیئت علمی دانشکده در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. رو به رشد بوده و در تمام سالها با توجه به تفاوت تعداد اعضاء هیئت علمی زن و مرد، تولیدات آنها نیز متفاوت بوده و تولید اعضاء هیئت علمی مرد بسیار بیشتر بوده است.

به طور خلاصه علم سنجی از منظر ابعاد زیر می تواند عواید علمی و فرهنگی بسیاری را با خود به ارمغان بیاورد. اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، علمی و فرهنگی

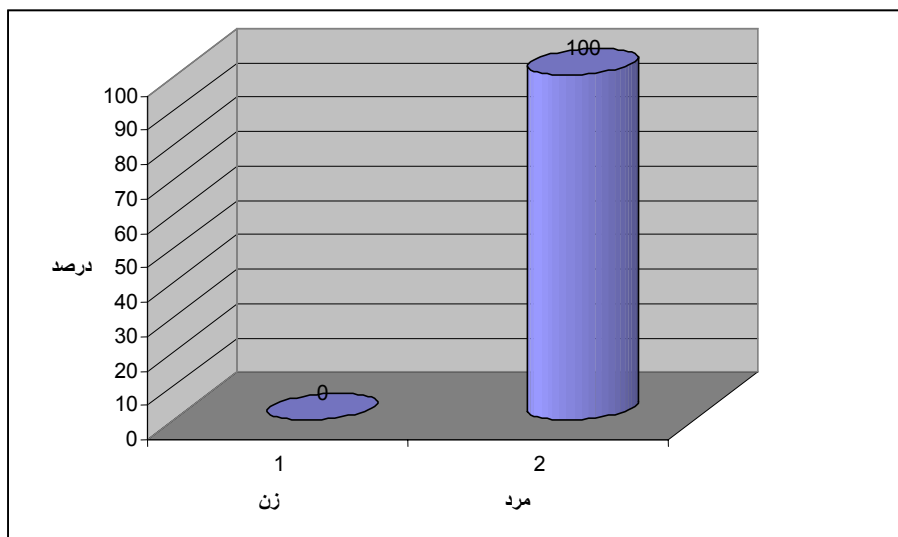
جدول ۱: توزیع فراوانی مقالات دانشکده داروسازی مشهد بر حسب جنسیت و سال

جمع		زن		مرد		جنسیت سال
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۱۰۰	۲۵	۰	۰	۱۰۰	۲۵	۲۰۰۴
۱۰۰	۲۱	۰	۰	۱۰۰	۲۱	۲۰۰۵
۱۰۰	۴۰	۲/۵	۱	۹۷/۵	۳۹	۲۰۰۶
۱۰۰	۳۷	۰	۰	۱۰۰	۳۷	۲۰۰۷
۱۰۰	۴۲	۲/۳۸	۱	۹۷/۶۱	۴۱	۲۰۰۸
۱۰۰	۱۴۵	۱/۳۷	۲	۹۸/۶۲	۱۴۳	جمع

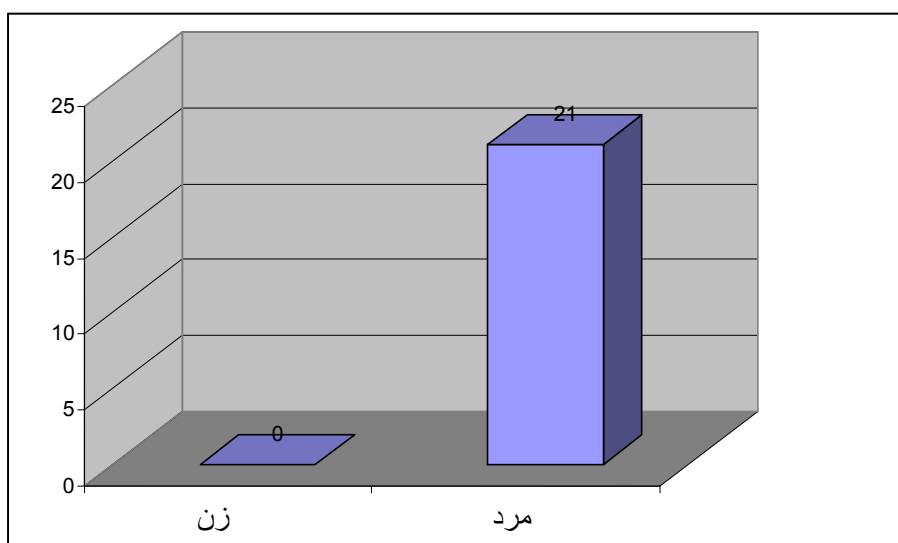


نمودار ۱: تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر

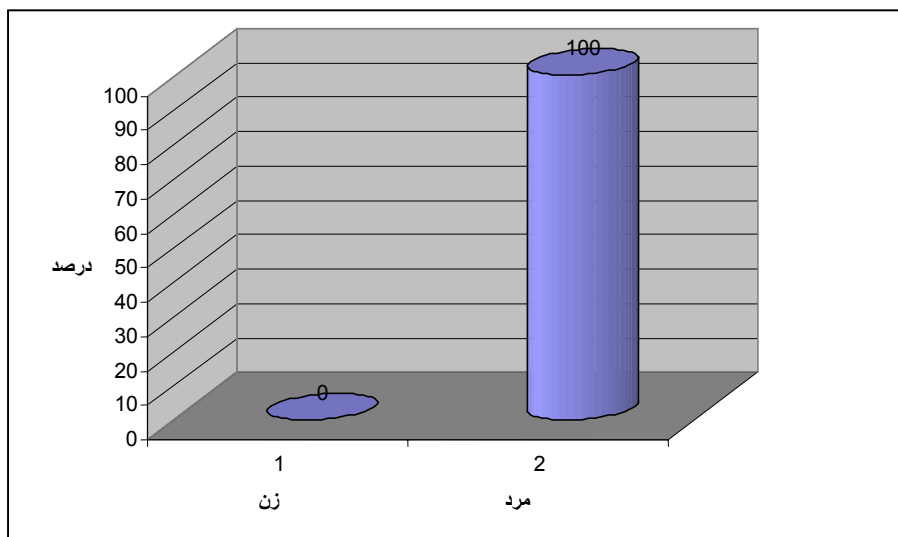
حسب جنسیت در سال ۲۰۰۴



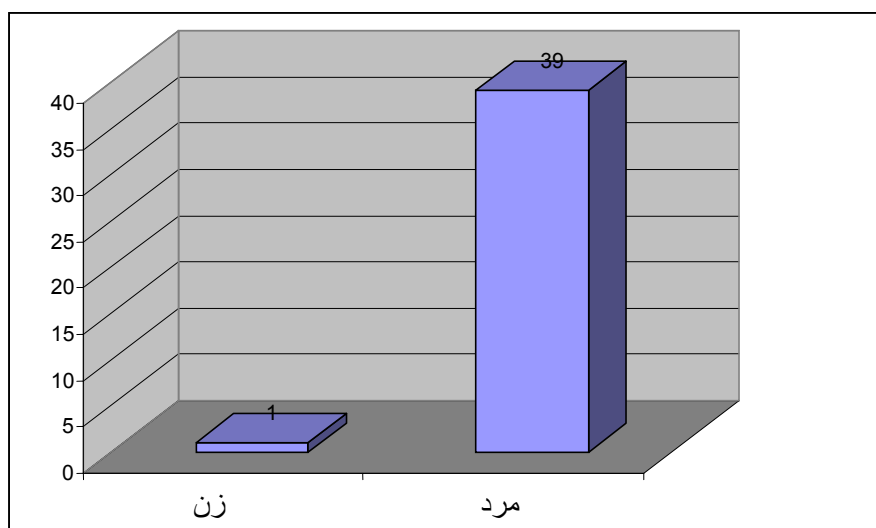
نمودار ۲: درصد تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت در سال ۲۰۰۴



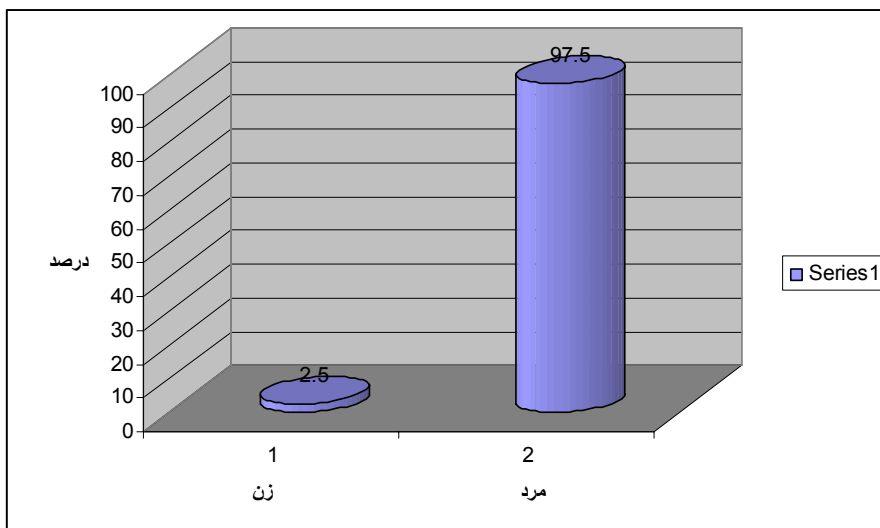
نمودار ۳: تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت در سال ۲۰۰۵



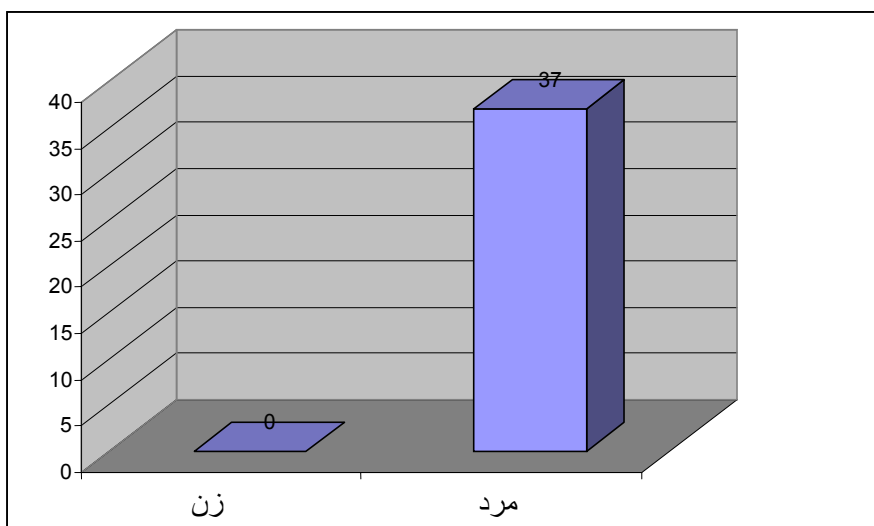
نمودار ۴: درصد تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت در سال ۲۰۰۵



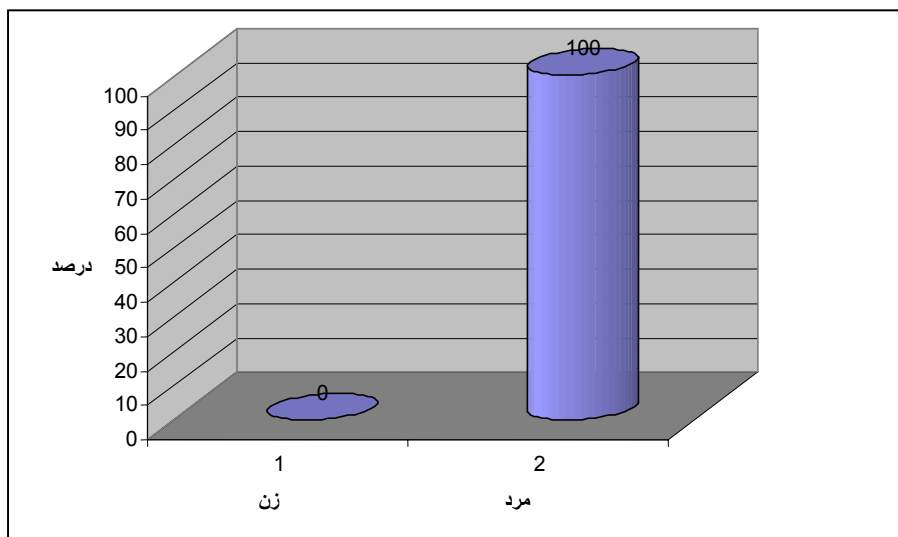
نمودار ۵: تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت در سال ۲۰۰۶



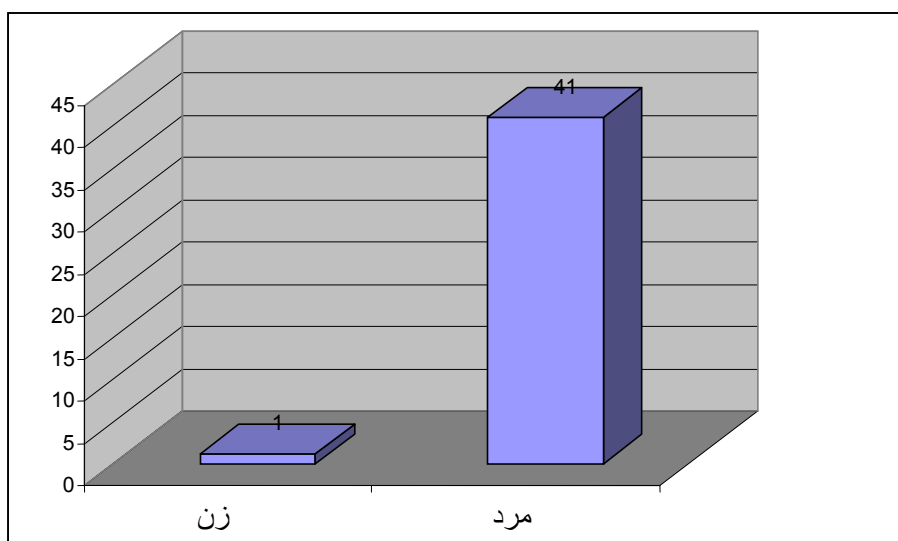
نمودار ۶: درصد تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آ.اس. آی. بر حسب جنسیت در سال ۲۰۰۶



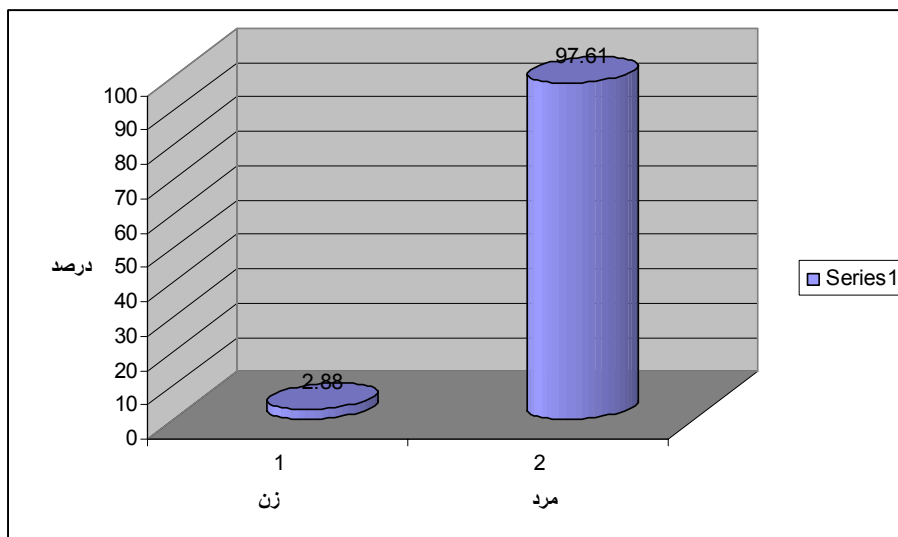
نمودار ۷: تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آ.اس. آی. بر حسب جنسیت در سال ۲۰۰۷



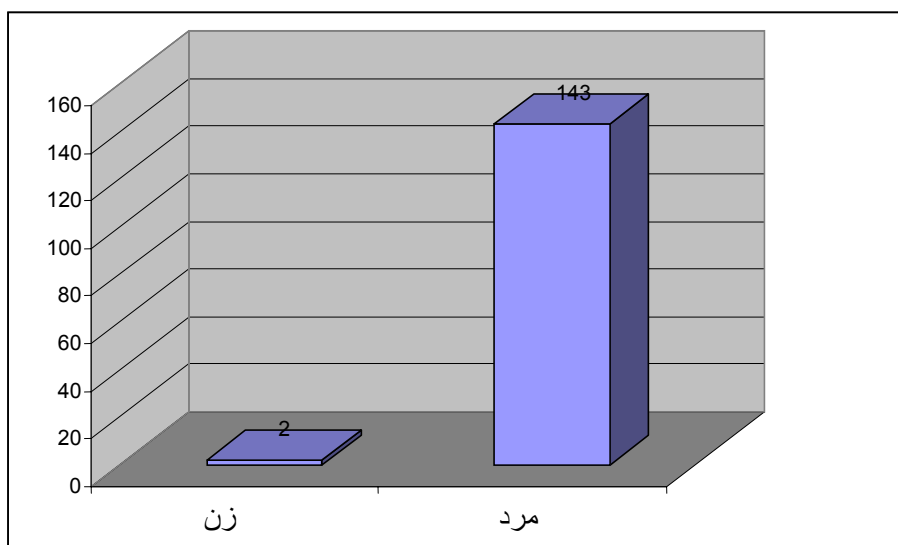
نمودار ۸: درصد تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت در سال ۲۰۰۷



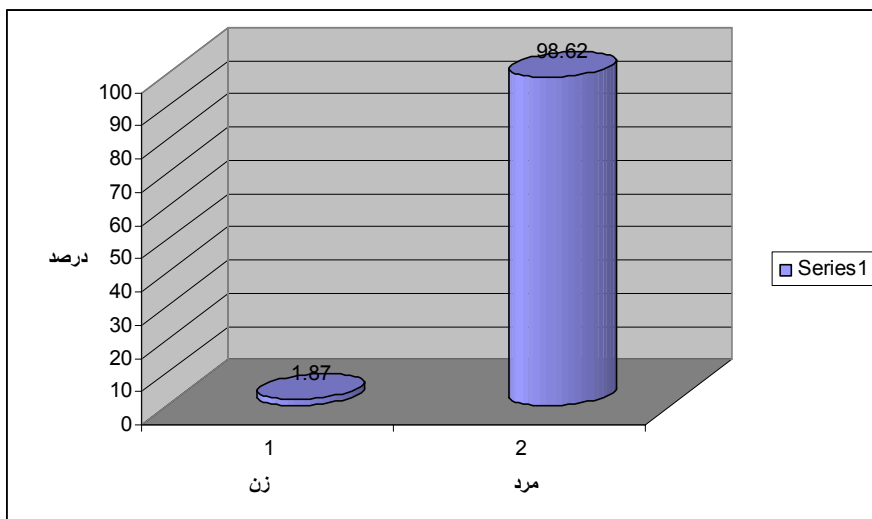
نمودار ۹: تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت در سال ۲۰۰۸



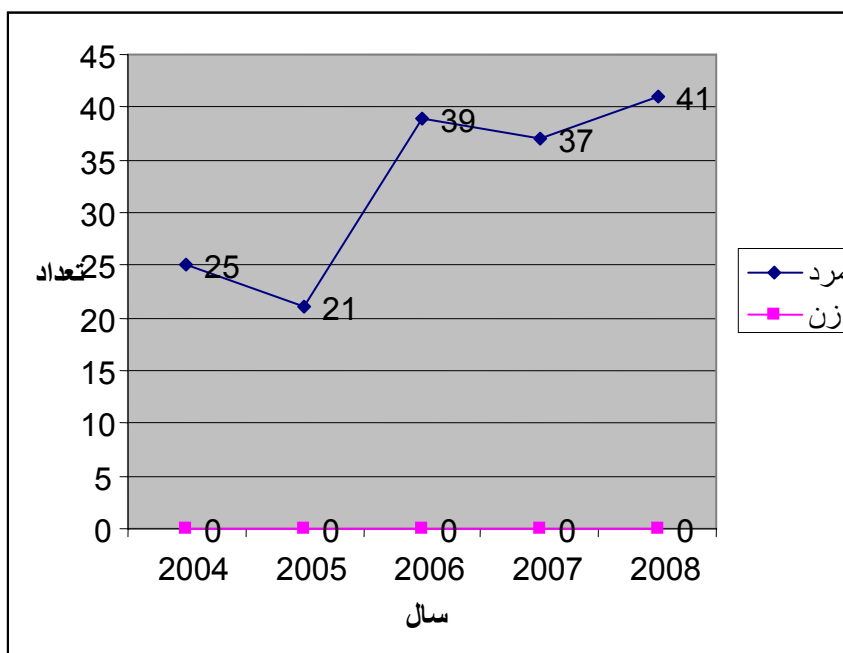
نمودار ۱۰: درصد تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت در سال ۲۰۰۸



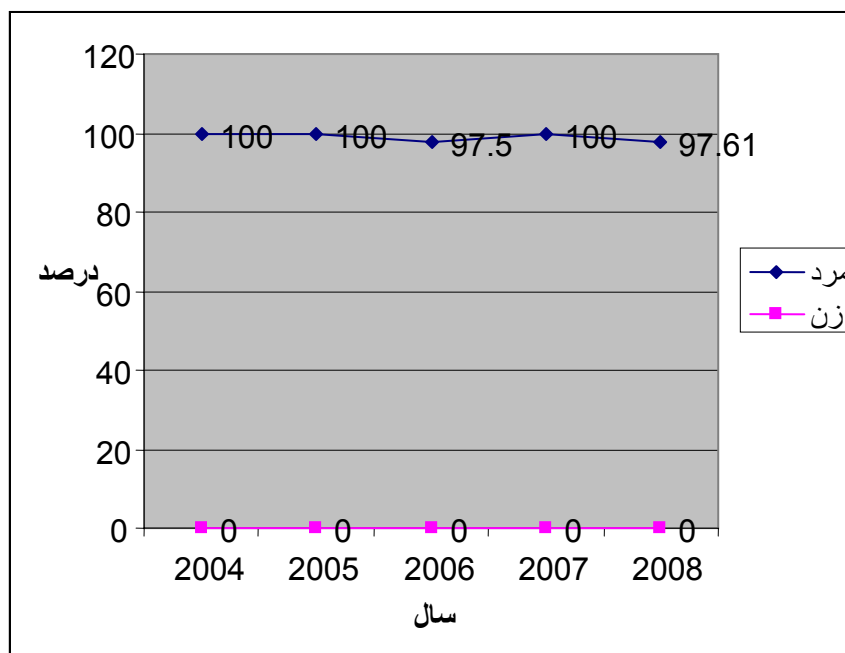
نمودار ۱۱: تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت از سال ۲۰۰۴-۲۰۰۸



نمودار ۱۲: درصد تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت از سال ۲۰۰۴-۲۰۰۸



نمودار ۱۳: روند تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت از سال ۲۰۰۴-۲۰۰۸



نمودار ۱۴: درصد روند تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی مشهد در پایگاه اطلاعات علمی آی. اس. آی. بر حسب جنسیت از سال ۲۰۰۴-۲۰۰۸

منابع:

۱. دانشکده داروسازی مشهد. اسفند ۲۰ [۱۳۸۸ فروردین ۲۲]. موجود در: wwwmums.ac.ir/pharmacy/fa/index
۲. دهقان ش. تولید اطلاعات علمی کتابداری و اطلاع رسانی در ایران، ترکیه، عربستان سعودی و مصر. کتابداری و اطلاع رسانی. ۱۳۸۶؛ ۱۰(۱).
۳. نوروزی چاکلی ع، نورمحمدی ح ع، وزیری ا، اعتمادی فرد ع. بررسی وضعیت تولیدات علمی نمایه شده ایران در پایگاه وب آوساینس در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶. کتاب. ۱۳۸۶؛ ۷۱.
۴. نوروزی چاکلی ع، نورمحمدی ح ع. وضعیت تولید علم ایران و کشورهای منطقه در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ بر اساس آمار پایگاه موسسه اطلاعات علمی. تهران: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور؛ ۱۳۸۶.
۵. حمیدی ع، اصنافی ا، عصاره ف. بررسی تحلیلی و ترسیم ساختار انتشارات علمی تولید شده در حوزه های کتاب سنجی، علم سنجی، اطلاع سنجی و وب سنجی در پایگاه web of science طی سالهای ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۵. کتابداری و اطلاع رسانی. ۱۳۸۷؛ ۱۱ (۲): ۴۲.
۶. کرمی ن ا. علیجانی ر. تولید علم متخصصان کتابداری و اطلاع رسانی ایران در پایگاه اطلاعاتی امرالد. علوم و فناوری اطلاعات. ۱۳۸۷؛ ۲۳(۳).
7. Mozaffarian M, Jamali R. Iranian women in science: a gender study of scientific productivity in an Islamic country. **Aslib Proceedings: New Information Perspectives**; 2006; 60(5): 463- 473.
8. Aminpour F. Research performance of Isfahan University of Medical Sciences in 1385: (April 2006- March 2007). **JRMS**.2007; Vol 12(6): 308- 314.
9. Commins T, Songkasiri W, Tia S, Tipakorn B. Science and technology research in Thailand: Some comparisons from the data regarding Thailand's position in the region based on volume of published work. **MAEJO In J of Science and Technology**. 2008; Vol 2(3): 508-515.
10. Morrone JJ, Guerrero JC. General trends in world biogeographic literature: A preliminary bibliometric analysis. **Revista brasileira de entomologia**. 2008; Vol 52(4): 493-449.
11. Vandi C. Bibliometric analysis of biosorption technology in water treatment from 1991 to 2004. **In J of Environment and pollution**. 2008; Vol 34(1-4).
12. Gupta BM, Dhawan SM. Status of physics research in India: An analysis of research output during 1993-2001. **Scientometrics**.2009; Vol 78(2):295-316.